

Golfens opprinnelse – hvor og når?

Det er et spørsmål golfhistorikere og forskere har bruk mye tid på å finne ut av. I all hovedsak er det et spørsmål om å definere hva golf er, noe som kan være enten enkelt eller komplisert.

Først går vi tilbake i tiden og sier litt om hva vi vet noe om, nemlig de spill som gjennom tidene har «konkurrert» om tittelen om å ha vært først ute.

I følge Classic of Chui-Wan, som ble utgitt i 1282, var Chui-Wan et meget gammelt spill fra så tidlig som 475 f.Kr. Spillet lignet på dagens golf både med hensyn til køller (10 stk.), baner, måten det ble utøvd på og ikke minst at alt tyder på at ballen skulle i et «hull» i bakken. Det fortelles videre at keiser Ming Xuan Zong, som regjerte fra 1426-1436, spilte Chui-Wan på en 10-hulls bane. Enkelte forskere mener at Chui-Wan kom til Skottland under middelalderen med reisende fra Mongolia.

Hollenderne har hatt sitt colf/kolf siden 1297, og muligens enda tidligere. Det ble utført på åpen mark og på gjensiede kanaler under den lille istid på 1600-tallet. Det ble benyttet en bøyed trekølle, senere med en front av metall, og poenget var å nå frem til et bestemt mål ved færrest mulig slag på en liten ball. En gang rundt 1700/1800-tallet endret spillet karakter til å bli utøvd i små spillehaller, ofte tilknyttet ølbuler, og da med større køller som nærmest skjøv (og ikke slo) større, bløte baller mot store mål i form av forskjellige typer støtter og statuer. Det var aldri aktuelt å få ballen ned i et hull. Imidlertid var køllene, ballene, banene og reglene til dels meget forskjellige.

Mest sannsynlig har golf i Skottland sin opprinnelse fra en gang på 1400-tallet, men man vet ikke nøyaktig når. Mange mener golf må ha vært spilt før år 1457, for det året nedla kong James 2. av Skottland totalforbud mot «fotball» og «golf» for at innbyggerne skulle vie all sin tid til trening i bueskyting som den gang var det viktigste våpen. Noen golfhistorikere mener at det ikke var «golf», men «hockey» som det ble nedlagt forbud mot det året, ettersom det engelske ordet «golf» den gang betød «hockey» i Holland. Hockey var på den tiden meget utbredt og billig nok til at den vanlige mann kunne delta. Imidlertid er disse historikerne i mindretall, og man må dermed gå ut fra at det faktisk var golf forbudet gjaldt. Allerede i 1427 hadde kong James 1. av Skottland nedlagt forbud kun mot «fotball» som også var et spill den vanlige mann kunne delta i økonomisk og tidsmessig. At ikke også golf ble forbudt i 1427 kan ha sammenheng med at golf ikke var særlig utbredt i Skottland så tidlig, og at det først rundt midten av 1400-tallet ble såpass populært at James 2. fant å måtte forby også golf. Vi kan altså ikke si med sikkerhet når på 1400-tallet golf oppstod i Skottland.

Det er flere andre omtalte spill fra forrige årtusen, fra bl.a. Japan, Thailand og Persia, med noen likheter til golf, men plassen tillater ikke her å omtale disse, ikke minst ettersom de tilsynelatende ikke har hatt en karakter som er nær nok opp til det vi normalt omtaler som golf i dag. Moderne golfhistorikere er imidlertid av den oppfatning at mange av disse spillene, samt Chui-Wan, golf og colf/kolf, oppstod uavhengig av hverandre, til forskjellige tider. Likevel utelukker de ikke at et spill utviklet i en region kan ha blitt påvirket av et sammenlignbart spill, fra et annet sted, gjennom handel, politikk, krig m.m.

The British Golf Museum i St. Andrews definerer «golf» som et spill der formålet er å få en ball ned i et hull i bakken. Dersom man aksepterer denne definisjonen, er opprinnelsen enten i Kina for mer enn 2000 år siden eller i Skottland for rundt 600 år siden. Museet mener selv at svaret på hvor golf hadde sin opprinnelse kanskje aldri blir kjent, men de sier samtidig at det var utvilsomt i Skottland at golf slo røtter og utviklet seg til den sporten vi kjenner i dag. Det gir derfor lave odds dersom man satser på at det er Skottland dagens golf skylder sin kulturelle identitet.

Som en kuriositet kan nevnes at i dagens Norge ble det spilt et lignende spill med kølle og ball på Svalbard allerede i november 1633. Det vet vi fra følgende sitat fra dagboken til Herr van der Brugge, en hollandsk hvalfanger som overvintret der: «On the 5th, the wind N.E., with a clear sky; this day we still enjoyed four or five hours' twilight; we made wooden cleeks, with which we golfed upon the bay before our tent, for exercise.» Om det dreide seg om «colf» eller «golf» vites ikke, men vi kjenner da heller ikke til at mann i «colf» omtalte en kølle som en «cleek». På en annen side var det vel ikke særlig hensiktsmessig å lage hull i bakken på Svalbard om vinteren.

Kilde: «Golfika – The Magazine of the European Association of Golf Historians & Collectors».

Tekst Jens N. Engelstad, NGFs Faggruppe for golfhistorie.



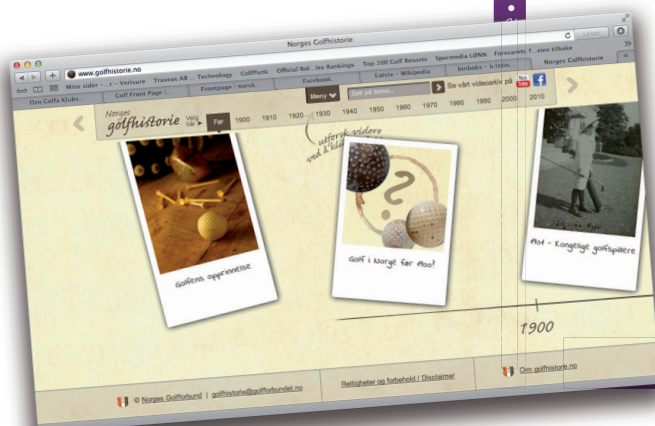
PLANLEgger STØRRE GOLFBANE

Sunnmørsklubben Giske GK har søkt om å få bruke 165 dekar landbruksområde til utbygging av golfbanen.

Banen består i dag av seks hull fra 95 til 320 meter. Nå har de søkt om dispensasjon for å detaljregulere jord som i dag har vært brukt til grassproduksjon, skriver Sunnmørsposten.

I søknaden står det at området lett kan tilbakeføres til jordbruk. Bruken av sprøytemiddel på golfbaner er det samme som i kornproduksjonen.

Deler av området har jord, med innslag av sand, myrområder og delvis oversvømt av sjø ved pålandsvind.



TIDSLINJEN: På golfhistorie.no kan du bla tilbake i golfhistorien.